

være nyttigt for enhver, der beskæftiger sig med byens historie. På opslag med tekst på venstresiden og kort eller projekter på højresiden redegøres for de væsentligste sider af byens udvikling, med udgangspunkt i de naturgivne forhold (højdekurvekort med vandløb), fra oldtiden over middelalderens Opnør og senmiddelalderen til de tidsrum, der kan belyses med kort fra Johannes Mejers fra 1640-erne over Pontoppidans, kortet i Traps Slesvig, tyske kort, Geodætisk Instituts og andre til den kommunale tekniske forvaltnings husnummerplan fra de seneste år.

På en heldig måde giver dette atlas gennem teksten mulighed for at knytte iagttagelser ud fra kortene til synlige træk i den eksisterende by, og dette uddybes gennem en række opgaver, der stilles til sidst, til arbejde med atlas selv og studier ude i byen eller på grundlag af værker, der anføres i en litteraturliste. Med et vågent blik også for de nu og da mere uheldige sider af byudviklingen, som meningsløse nedrivninger, anlæg af parkeringspladser osv., giver bogen også et væsentligt bidrag til forståelsen af de arkitektoniske og miljømæssige værdier i de gamle bykvarterer. Til uddybning af bl.a. dette kunne det være nyttigt i en næste udgave at få nogle billeder også af byens huse, institutioner m.m.

Ole Degn

Mogens Bencard (udg.): *Ribe Excavations 1970-76*. (Sydjysk Universitetsforlag, 1984). 191 s., 225,- kr.

I 1981 kom det første bind af det store værk om de arkæologiske udgravninger i Ribe 1970-76, som under redaktion af Mogens Bencard er under udarbejdelse. Mens det første bind efter en indledning om selve udgravningerne behandlede de skrevne kilder til Ribes ældste historie, indtil ca. 1200, og møntfundene, er turen nu kommet til fundene af

genstande, som er resultat af metalstøberes virksomhed. Udgravningerne tilvejebragte her det største samlede danske fundmateriale af denne art, af en sådan størrelse, at det genstandsmæssigt mangedoblede de hidtidige fund. Bogen bringer et systematisk opstillet katalog over de enkelte genstande, som fragmenter af digler, essesten, essegrubeslagger, støbeforme osv. Forud for dette gives i første del af fremstillingen på grundlag af materialet en længere redegørelse for de fundne genstandstyper. Den følges af en behandling af de skålformede spænder, nøgler, nåle o.a., som har kunnet støbes med de fundne støbeformsfragmenter, og der foretages sammenligninger med tilsvarende fundne genstande fra de øvrige skandinaviske lande og England. Endelig gives i et par afsnit en fortolkning af fundene, med henblik på belysning af den anvendte teknik ved fremstilling af modeller og støbeforme, smeltning og påfyldning af metal og efterbearbejdning af støbegodset samt en redegørelse for teorier om værksteder og baggrunden for den geografiske spredning af fundene af syv forskellige typer skålformede spænder i det nævnte område.

Bogen viser, hvordan fundene fra Ribe-udgravningerne 1970-76 kan kaste nyt lys over forholdene i Danmark i 700-800-årene. Man må håbe, at det må lykkes indenfor de nærmeste år at få de øvrige bind i den planlagte serie ud.

Ole Degn

Ingrid Nielsen: *Middelalderbyen Ribe*. Projekt Middelalderbyen, 1. Statens humanistiske Forskningsråd. (Forlaget Centrum, 1985). 216 s., 248,- kr.

Et af de mere resultatrige af Statens humanistiske Forskningsråds efterhånden mange projekter synes at blive det tværvideenskabelige Projekt Middelalderbyen. Allerede i den fireårsperiode, pro-